

Protokoll 9/2025

fört vid Förskolenämndens sammanträde tisdagen den 23 september 2025 kl. 17:00-17:45, Matsalen, Kaplansbacken 10

Ledamöter

Alexandra Mattsson (V) Ordförande
Åsa Nilsson Söderström (L) Vice ordförande
Ewa Carlsson Hallberg (S)
Elvir Kazinic (S)
Mecide Gulenay (S)
Cecilia Herrström (V)
Sara Grolander (MP)
Sophia Granswed Baat (M)
Amelie Langby (M)
Linnéa Vinge (SD)
Ismail Ali (C)

Ersättare

Fredrik Björklund (S)
Mikael Kakeeto (S) §§4-14
Fardosa Ismail (S)
Ana Rodriguez Garcia (V)
Carin Hellström (MP)
Louise Ajnesjö (M)
Anders Lindman (SD)
Birgitta Ersson Kjellin (L)

Övriga närvarande

Farah Waly Personalföreträdare
Max Müntzing Ekander Personalföreträdare §§4-14
Daniel Nilsson Brodén Borgarrådssekreterare
Gunilla Davidsson Förvaltningchef
Åsa Rönndahl Avdelningschef
Katarina Odén-Ryhede Avdelningschef
Åsa Strand Avdelningschef
Annie Karlsson Tjänsteman §§1-4
Adrian Forssander Tjänsteman §§1-4
Jenny Åslund Nämndsekreterare
Eva Assarsson Enhetschef
Joaquim Fräki Martins Nämndsekreterare

Justerare

Alexandra Mattsson (V), Åsa Nilsson Söderström (L)

Paragraf

§§1-14

Sekreterare

Joaquim Fräki Martins

§ 1**Val av justerare och dag för justering****Beslut**

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) och Åsa Nilsson Söderström (L) utses att justera protokollet från dagens sammanträde.

Justering av protokollet sker den 30 september 2025.

§ 2**Anmälan av protokoll****2.1 Anmälan av protokoll från förskolenämndens
förvaltningsgrupp den 15 september 2025****2.2 Anmälan av protokoll från utbildningsnämndens,
förskolenämndens och SISAB:s gemensamma råd för
funktionshinderfrågor den 17 september 2025****Beslut**

Förskolenämnden noterar de anmälda protokollen.

§ 3

Anmälan av delegationsbeslut

FÖF 2025/8

Beslut

Förskolenämnden lägger förvaltningens sammanställning av delegationsbeslut till handlingarna.

Diarienummer	Besluts-datum	Delegerings-nummer	Ärende	Delegat
FÖF 2025/337	2025-09-02	3.8	Tf Förvaltningsdirektör	Förvaltningschef
FÖF 2024/31	2025-09-09	2.5	Beslut efter uppföljning tillsyn	Enhetschef
FÖF 2025/270	2025-09-12	1.12	Kontorsutlåtande av remiss KS 2025/10 (SOU 2025:84)	Förvaltningschef
FÖF 2025/206	2025-06-16	1.12	Kontorsutlåtande av remiss KS 2025/596	Förvaltningschef
	2025-09-11	5.1	BIBASS Avslag	Enhetschef
	2025-09-10	5.1	BIBASS Avslag	Enhetschef
	2025-09-03	5.1	BIBASS Avslag	Enhetschef
	2025-09-01	5.1	BIBASS Avslag	Enhetschef
	2025-08-29	5.1	BIBASS Avslag	Enhetschef
	2025-08-27	5.1	BIBASS Avslag	Enhetschef
	2025-08-27	5.1	BIBASS Avslag	Enhetschef
	2025-08-22	5.1	BIBASS Avslag	Enhetschef
	2025-08-19	5.1	BIBASS Avslag	Enhetschef
	2025-09-11	5.1	BIBASS Avskriven	Enhetschef
	2025-09-11	5.1	BIBASS Avskriven	Enhetschef

	2025-09-09	5.1	BIBASS Avskriven	Enhetschef
	2025-09-09	5.1	BIBASS Avskriven	Enhetschef
	2025-09-04	5.1	BIBASS Avskriven	Enhetschef
	2025-09-04	5.1	BIBASS Avskriven	Enhetschef
	2025-09-04	5.1	BIBASS Avskriven	Enhetschef
	2025-08-29	5.1	BIBASS Avskriven	Enhetschef
	2025-09-11	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-11	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-11	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-10	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-10	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-10	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-10	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-10	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-08	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-08	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-04	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-04	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-04	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-04	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-04	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-04	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef

	2025-09-03	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-03	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-03	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-03	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-03	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-03	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-03	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-03	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-03	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-03	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-03	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-01	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-01	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-09-01	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-08-29	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-08-29	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-08-27	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-08-26	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-08-22	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-08-22	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-08-22	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef

	2025-08-22	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-08-22	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-08-19	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-08-19	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef
	2025-08-19	5.1	BIBASS Godlkänd	Enhetschef

Handlingar i ärendet

- FÖF 2025/8-27 Kontorsutlåtande avseende Promemorian utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet FÖF 2025/206-4.1
- FÖF 2025/8-26 Kontorsutlåtande avseende betänkandet Hem för barn och unga För en trygg, säker och meningsfull vård FÖF 2025/270-2.2

§ 4**Förvaltningens information**

Åsa Rönndahl, avdelningschef för ledningsstöd och IT, informerar om personuppgiftsincidenten efter dataintrång vid systemleverantören Miljödata.

Annie Karlsson, verksamhetscontroller, håller en dragning om Tertialrapport 2.

Katarina Odén Ryhede, avdelningschef för stadsövergripande utveckling, informerar nämnden om förstärkt förskola ytterstaden kopplat till nämndens utbildningsdag den 7 oktober 2025.

Adrian Forssander, strateg, informerar om läroplanen för förskolan (Lpfö18).

§ 5**Motion om att kartlägga hedersförtryck i Stockholms förskolor****Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2025/797**

FÖF 2025/244

Beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Jan Jönsson (L) och Åsa Nilsson Söderström (L) har inkommit med en motion om att kartlägga hedersförtryck i Stockholms förskolor. Motionärerna anser att alla former av hedersrelaterat våld och förtryck är oförenliga med den värdegrund som förskolan ska vila på och att förskolan har en central roll i att upptäcka och motverka hedersförtryck i ett tidigt skede. Motionärerna yrkar att staden:

1. Genomför en kartläggning av förekomsten av hedersförtryck i Stockholms förskolor.
2. Använder kartläggningens resultat för att identifiera och förstärka insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan.
3. Säkerställer att förskolepersonal får tillräcklig utbildning och stöd för att kunna upptäcka och motverka hedersförtryck.

Regeringen har tillsatt en utredning för att stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan och skolan, vilken ska redovisas i augusti 2026. Förvaltningen är positiv till denna utredning och menar att Stockholms stad kan invänta dess resultat för att därefter avgöra vilka insatser som blir relevanta utifrån denna. Förvaltningen anser att det är av stor vikt att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck fortsätter att utvecklas parallellt med utredningen. Detta oaktat beslut om en kartläggning av förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck inom stadens förskolor.

Till Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021–2025 finns utbildningsförvaltningens handlingsplan Våga fråga, lyssna

och agera! Handlingsplanen omfattar förskola och innehåller stöd i form av exempel på metoder, material och utbildningar.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Åsa Nilsson Söderström (L) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag och ett förslag från Åsa Nilsson Söderström (L).

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Åsa Nilsson Söderström (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra följande

I vår motion lyfter vi vikten av att Stockholm kartlägger förekomsten av hedersförtryck i stadens förskolor. Förskolan har en central roll i att tidigt upptäcka och motverka hedersrelaterat våld och förtryck och ingen flicka eller pojke ska behöva växa upp med inskränkta livschanser på grund av hedersnormer. Genom en kartläggning kan staden få bättre verktyg för att förebygga, ge rätt stöd och säkerställa en trygg och jämställd start i livet för alla barn.

Det glädjer oss att förvaltningen är av uppfattningen att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck kan vidareutvecklas. Precis som förvaltningen lyfter pågår en statlig utredning med syfte att stärka arbetet i både skola och förskola. Liberalerna menar dock att Stockholm inte bör vänta till 2026 på nationella förslag, utan ta täten redan nu. En kartläggning är inte bara ett sätt att samla in statistik, utan också ett verktyg för att rikta resurser mer effektivt och sätta in rätt insatser i ett tidigt skede. På så sätt kan staden både stärka sitt eget arbete och bli en modell för andra kommuner.

Handlingar i ärendet

- 2234252 (Godkänd - R 2) Motion om att kartlägga hedersförtryck i Stockholms förskolor
- FÖF 2025/244-1.1 Motion om att kartlägga hedersförtryck i Stockholms förskolor

§ 6**Näringslivspolicy inklusive etableringsstrategi för
Stockholms stad****Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2025/848**

FÖF 2025/268

Beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Förskolenämnden har fått remissen Näringslivspolicy för Stockholms stad inklusive etableringsstrategi för Stockholms stad från kommunstyrelsen för yttrande.

Den reviderade näringslivspolicyns syfte är att skapa en förståelse för vilka grundläggande förutsättningar som har betydelse för ett gott företagsklimat. Policyn tydliggör nämnders och bolagsstyrelserns ansvar och roller och ska bidra till utveckling av arbetssätt, organisation och samverkan för att underlätta för företag att starta, verka och växa i Stockholm. De förutsättningar som påverkar företagens möjlighet att etablera sig, växa och utvecklas benämns i stadens näringslivspolicy som ramvillkor.

Näringslivspolicyn innehåller sju ramvillkor som ska ge en helhetsbild av vad som är viktigt att prioritera och utveckla för stadens nämnder och bolagsstyrelser. Som en bilaga till näringslivspolicyn finns stadens etableringsstrategi som utgör ett styrdokument för stadens etableringsfrämjande arbete.

Kommunstyrelsen ansvarar tillsammans med Stockholm Business Region för implementeringen och förankring av näringslivspolicyn medan alla stadens nämnder och bolagsstyrelser har ett gemensamt ansvar i genomförandet näringslivspolicyn.

Förskoleförvaltningen är generellt positiv till Näringslivspolicy för Stockholms stad inklusive etableringsstrategi för Stockholms stad. Näringslivspolicyn går i linje med hur förskolenämnden arbetar idag. Något som noterats är att förskolenämnden inte nämns bland de nämnder som ansvarar för tillstånds- och tillsynsarbetet samt vidareutveckling av stadens myndighetsutövning. Ansvaret kring dessa områden bör benämnas och tydliggöras. Näringslivspolicyn behöver genomgå en språklig och strukturell översyn

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Åsa Nilsson Söderström (L) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut.

Sophia Granswed Baat med flera (M) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns tre förslag till beslut: förvaltningens förslag, ett förslag från Sophia Granswed Baat med flera (M) och ett annat förslag från Åsa Nilsson Söderström (L).

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Åsa Nilsson Söderström (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att justera den föreslagna policyn i enlighet med vad som anförs nedan.
3. Att därutöver anföra följande.

Det är positivt att Stockholm tar fram en uppdaterad näringslivspolicy och etableringsstrategi. Samtidigt vill vi framhålla flera brister i policyn och riktningen. Den rödgröna majoriteten har under en längre tid visat bristande intresse för att utveckla stadens företagsklimat i praktiken. Företagare återkommer till att de inte upplever staden som särskilt välkomnande, och detta är ett allvarligt problem som policyn inte adresserar på ett tillräckligt tydligt sätt.

En välkomnande attityd

Det är i stadens bemötande av företagare som den största kritiken finns. Många företag vittnar om att de snarare möts av misstro än av en serviceinriktad och problemlösande inställning. Detta måste ändras i grunden. Stockholm behöver ett förhållningssätt där företagen ses som en partner och möjliggörare, inte som ett problem. Den rödgröna majoriteten talar gärna om tillväxtens

betydelse, men utan en tydlig förändring i stadens attityd riskerar det att stanna vid ord.

Stöd till nyföretagande

Att Nyföretagarcentrum lagts ner är ett tydligt exempel på hur stödet till entreprenörer har försvagats. Staden borde snarare ha byggt vidare på den funktionen. Andra kommuner, som Solna, erbjuder i dag coacher som lotsar nya företag hela vägen från idé till etablering, och det är ett arbetssätt som ofta lyfts fram som gott exempel av näringslivet självt. Stockholm bör pröva en liknande modell. I policyn nämns småföretagare bara i förbifarten – trots att det är just de små och medelstora företagen som står för den största potentialen till nya jobb. Vi vill därför betona vikten av att återupprätta ett tydligt stöd för nyföretagande och att särskilt lyfta småföretagens villkor i policyn.

Tillstånd och tillsyn

När det gäller tillstånd och tillsyn borde stadens uttalade inriktning vara "Lätt att göra rätt". Om en företagare begår ett mindre misstag eller administrativt fel och själv påtalar det, ska det kunna rättas enkelt utan att leda till sanktioner. I dag upplever många företagare snarare motsatsen – att små fel kan leda till stora konsekvenser. Här måste en kulturförändring ske. Dessutom måste de nämnder som ansvarar för tillstånd och tillsyn arbeta tätare tillsammans. Företagare ska inte behöva navigera mellan en mängd olika kontaktpersoner i samma ärende. Den rödgröna majoriteten har hittills inte prioriterat att samordna stadens processer, och resultatet blir en tungrodd byråkrati som hämmar företagandet.

Dialog med näringslivet

Policyn nämner att näringslivets framkomlighetsbehov ska beaktas, men det räcker inte. Vi vill att staden uttryckligen åläggs att föra en löpande dialog med näringslivet, och att denna dialog inte bara handlar om information i efterhand. Staden måste aktivt inhämta och tillämpa näringslivets behov i planeringen och kommunikationen av förändringar i trafikmiljön och det offentliga rummet. Kommunikation ska ske ömsesidigt och i realtid, så att företag ges faktisk möjlighet att både påverka och anpassa sig.

Internationell tillgänglighet

Under avsnittet om infrastruktur och internationell tillgänglighet behöver policyn utvecklas ytterligare. Internationell tillgänglighet, välfungerande infrastruktur och god framkomlighet är grundläggande för tillväxt och besöksnäring i Stockholm. Det handlar både om människors möjlighet att resa och om att varor och tjänster ska kunna levereras på ett effektivt sätt. Samtidigt är energiförsörjningen en central faktor för att stadens näringsliv ska vara konkurrenskraftigt. Stadens rådighet är delvis begränsad, vilket gör samverkan på regional, nationell och internationell nivå

avgörande. Vi vill särskilt framhålla att staden måste verka för att kapaciteten vid Arlanda utvecklas i takt med framtidens behov, inte minst med hänsyn till forskningens och näringslivets krav på internationell tillgänglighet. Den rödgröna majoriteten har hittills visat en passiv hållning i dessa frågor.

Sammanfattningsvis ser vi positivt på ambitionen att utveckla Stockholms näringslivsarbete. Men policyn lämnar flera viktiga frågor därhän. Attityden till företagare, stödet till nyföretagande, småföretagens villkor, effektivare tillstånds- och tillsynsprocesser, en verklig dialog om framkomlighet samt satsningar på internationell tillgänglighet är frågor som måste ges större tyngd. Den rödgröna majoriteten har hittills inte visat reformvilja på dessa områden, och det riskerar att göra Stockholm mindre attraktivt för företag och entreprenörer framöver.

Sophia Granswed Baat med flera (M) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Att Näringslivspolicy inklusive etableringsstrategi revideras i enlighet med vad som anförs nedan.
3. Att därutöver anföra.

Tack vare företag, forskning och innovation har Stockholm i hundratals år varit en samlingspunkt för människor och nya idéer. Det är tack vare dragningskraften företag har haft som Stockholm inte bara är Sveriges politiska, utan också ekonomiska och sociala, centrum. Det är företagen – stora som små – vi har att tacka för Stockholms välstånd. Därför är frågan om vilket näringslivsklimat Stockholm ska ha, en av de mest avgörande när vi också ställer oss frågan vilket Stockholm vi ska ha i framtiden.

Näringslivspolicyn som togs fram under den grönbå majoriteten hade som ambition att Stockholm skulle ha Sveriges bästa företagsklimat. Denna ambition finns inte att finna i den uppdaterade versionen till näringslivspolicy. Det är en olycklig ambitionssänkning som riskerar både Stockholms välstånd och välfärd.

Den tidigare policyn la fokus på service, dialog och samverkan medan det nya förslaget är betydligt mer detaljerat och styrande. Styrkan och hemligheten bakom Stockholms ekonomiska och företagsmässiga framgångar har varit näringslivets bredd och det

nära samarbetet med universitet och forskningsinstitut. Men i den nuvarande policyn gör man tydligt att det finns fyra prioriterade områden; tech och startups, life science, grön och hållbar omställning samt besöksnäring. Detta samtidigt som staden nu ska prioritera etableringar som främjar grön omställning, hållbar stadsutveckling och cirkularitet samt att innovationsklimatet definieras uttryckligen som ett som främjar hållbarhet.

Vi känner igen tongångarna från tidigare under mandatperioden. Men exemplen på när politiken framgångsrikt styrt näringslivet är färre än exemplen på det motsatta. Stockholms stad har de senaste åren gjort tydligt – inte minst kopplat till turerna kring nyföretagarrådgivningen – att man saknar förståelse för företagsamhet och tillväxt. Företagsklimatet försämras, nyföretagandet är det lägsta det varit på nästan 20 år och beslutet att flytta över nyföretagandet från SBR till arbetsmarknadsförvaltningen vittnar om hur det politiska styret snarare ser nyföretagande som en arbetsmarknadspolitisk insats snarare än en välståndsbyggare.

Det är bra att den uppdaterade policyn tar sikte på att Stockholms ska vara mer konkurrenskraftigt internationellt. Dock är stora delar av näringslivet numera överens om att det största hotet emot Stockholm och i längden hela Sveriges konkurrenskraft är Arlanda. Stockholmmåste tala med en gemensam, stark röst för att öka tillgängligheten till Stockholm från och till resten av världen. Här finns det lite hopp att finna hos majoriteten.

Förutom Arlanda rör kritiken gentemot Stockholms stad från företagare tillstånds- och tillsynsprocesser. Staden ämnar nu lägga större fokus på NKI/NUI-mätningar samt trygghetsundersökningar, varumärkesmätningar och internationella rankingar. Utöver detta ska varje stadsdelsnämnd årligen analysera sitt lokala företagsklimat. Vi ser risken att staden kommer bli allt sämre på att se skogen för alla träden. Företagsklimatet kommer inte att bli bättre tack vare mätningar. Det kommer bli bättre när förståelsen för och företagares vardag ökar och en genomgripande kulturförändring gjorts inom Stockholms stad.

Politiker och förvaltningar behöver inse att Stockholms näringsliv – från internationella storföretag till nyetablerade småföretagare – i regel försöker utveckla Stockholm till det bättre. Det räcker inte med att staden internt har en bättre bild av ansvarsfördelningen mellan förvaltningarna som den nya policyn tar sikte på. För inte minst småföretagare är tillståndsdjungeln Stockholms stad en tidsslukare och återkommande källa till huvudvärk. Det måste gå snabbare att få ett ja eller hjälp från staden och företagare som under lång tid varit välskötta behöver bemötas med större tillit vad gäller tillsyn.

Företag som fuskar eller begår illegal verksamhet ska möta både staden och andra myndigheters fulla motstånd, men i de allra flesta fallen är stadens viktigaste roll bara att vara en möjliggörare. Det handlar om att korta handläggningstider, automatisera det som kan göras (här finns flera andra kommuner Stockholm kan följa) samt att förvaltningar och kontor i betydligt högre utsträckning behöver samspela och tala med samma röst. Det är därför Moderaterna vill samla tillsyn och tillstånd under en enhet och det är obegripligt varför Stockholm ska tolka nationella lagstiftningar strängare och mer tillväxthämmande (exempelvis öppettiderna för gårdsförsäljning).

Stockholms företagare är återkommande utsatta för brott. Regeringen gör allt i sin makt för att öka tryggheten i Sverige och resten av landet men det lokala stödet och hjälpen kommer aldrig helt kunna ersättas av nationella insatser. Antalet trygghetskameror behöver bli fler i framför allt våra utsatta områden och företagare som utsätts för brott måste få stöd från staden. Det är därför Moderaterna vill se att staden inrättar en brottsofferjour för att enkelt kunna ge vägledning och stöd till företag som har drabbats av brottslighet.

Ambitionen i det nya förslaget till näringslivspolicy är god, men förståelsen för Stockholms näringsliv saknas. Den nya policyn riskerar att fjärma sig från det som företagen faktiskt efterfrågar. Stockholm behöver en näringslivspolitik som är flexibel, lyhörd och okomplicerad. Inte ännu ett dokument fullt av mål, delmål och administrativa processer.

Stockholms företag utgör stommen i det som görs och kan göras i Stockholm. Förhoppningsvis kommer företag fortsätta föra människor, innovationer och kapital från olika delar av stan, Sverige och världen samman. De kommer utveckla nya idéer, tjänster, produkter och skapa sådant som ligger långt bortom föreställningsvärlden för kommunala målsättningar. Inför det kan vi som politiker inte göra mycket annat än fascineras, vara tacksamma över ringarna det ger på vattnet – och förhoppningsvis känna stolthet över att vi gjorde vår del i att underlätta att det kunde ske just i Stockholm.

Särskilda uttalanden

Ismail Ali (C) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Sedan vänsterstyret tillträdde i Stockholms stad har företagarpolitiken märkbart försvagats och under Tidöregeringen har regelbördan och byråkratin för företagen ökat ytterligare. Det

har lett till fler konkurser, stigande arbetslöshet, minskad tillväxt och nyföretagande. Vi behöver en förbättrad företagarpolitik.

I förslaget till Stockholms stads näringslivspolicy pekas fyra fokusområden ut: att stimulera tillväxt och företagande, att förbättra servicen och myndighetsutövningen, att skapa mer attraktiva miljöer och ökad framkomlighet samt att öka tillgången till arbetskraft och rätt kompetens. Det är bra ambitioner, men i realiteten ser det annorlunda ut. Staden stänger dörren för många som vill starta företag. Bara en av tre nyföretagare är kvinnor. Bland unga är det väldigt låg kunskap om att starta och driva företag – men istället fokuserar staden på andra målgrupper.

Centerpartiets ambition är att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat. För att nå dit krävs bland annat att företag inte slussas runt i sina kontakter med staden, utan att det finns ”en väg in” i form av en utpekad kontaktperson för företag, samt en rad ytterligare åtgärder för att förbättra företagens villkor. Vi behöver utveckla allt från bättre dialog mellan näringsliv och politiker till trygghetsskapande åtgärder för näringsidkare för att förebygga utsatthet för rån, hot och våld. Vi vill att unga människor i Stockholm tidigt ska få insikter i företagandets villkor. Staden ska erbjuda koncept som Ung företagsamhet i skolorna och samverka med näringslivet för sommarföretagande, där ungdomar ges möjlighet att sommarjobba som egenföretagare.

Företagarna är våra främsta jobbskapare och utan dem stannar Stockholm. Stockholms stad behöver bli bättre på att ha en god dialog med Stockholms företagare. Stockholms företagare ska känna att staden står på deras sida i kampen mot regelkrångel, byråkrati, bedrägerier och brottslighet. Centerpartiet vill att Stockholms stad erbjuder långtidsarbetslösa att läsa in gymnasiet eller utbilda sig till ett specifikt bristyrke. Vi måste ställa krav på dem som mottar ekonomiskt bistånd att stå till arbetsmarknadens förfogande. Dagens SFI, svenska för invandrare, behöver bli bättre. Centerpartiet vill säkerställa att SFI är ändamålsenlig, ger goda kunskaper i svenska och utgår från de förutsättningar som individen har. Det är också viktigt att man tidigt får kunskap om hur samhället fungerar.

Handlingar i ärendet

- 2234921 (Godkänd - R 3) Näringslivspolicy för Stockholms stad inklusive etableringsstrategi för Stockholms stad
- FÖF 2025/268-1.3 Bilaga - Etableringsstrategi för Stockholms stad
- FÖF 2025/268-1.1 (Godkänd - R 1) KS 2025/848 Tjänsteutlåtande - Näringslivspolicy och etableringsstrategi för Stockholm stad

- FÖF 2025/268-1.2 Bilaga - Näringslivspolicy för Stockholms stad

§ 7**Svar på remiss Stockholms stads kemikalieplan 2025–2031, KS 2025/145****Svar på remiss KS 2025/145 till förskolenämnden för yttrande**

FÖF 2025/245

Beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Kemikalieplanen 2025–2031 är ett stadsövergripande styrdokument för Stockholms stad. Stockholms stads befintliga kemikalieplan har reviderats mot bakgrund av det uppdrag kommunfullmäktige gav i budget 2025. Det är den tredje kemikalieplanen i ordningen och utgår från miljömålet *Ett giftfritt Stockholm*. Syftet med planen är att konkretisera vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå miljöprogrammets mål.

För att uppnå ett giftfritt Stockholm krävs att stadens verksamheter, näringslivet och invånarna tillsammans bidrar till en säker hantering av kemikalier genom medvetna och kemikaliesmarta val.

Sedan flera år tillbaka bedriver stadens verksamheter ett ambitiöst kemikaliearbete, där ett prioriterat område är att minska mängden skadliga kemikalier i barn och ungas närmiljö.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att kemikalieplanen utgör ett viktigt styrdokument för att minska barns exponering för skadliga ämnen och bidra till ett giftfritt Stockholm.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilda uttalanden

Sophia Granswed Baat med flera (M) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi välkomnar att staden tar fram en ny kemikalieplan för åren 2025-2031. Vi vill dock fokusera på Stockholms stads hantering av PFAS, dessa så kallade "evighetskemikalier" som är extremt svåra att bryta ner och som utgör ett stort hot mot både miljö och folkhälsa. Trots att den föreslagna planen har satt upp målet att minska användningen och spridningen av dessa ämnen, ser vi inte tillräckligt tydliga åtgärder eller prioriteringar för att nå detta mål.

PFAS har under åren använts i allt från impregnering av textilier och kokkärl till släckskum vid brandövningar. Forskning visar att flera av dessa ämnen är cancerframkallande, reproduktionsstörande och skadar både djur och människor. Dessutom sprids PFAS lätt i miljön och ackumuleras i både vatten och mark, där de kan stanna kvar under mycket lång tid. Att städa upp efter dessa utsläpp är inte bara tekniskt komplicerat utan också enormt kostsamt för staden.

Trots de uppenbara farorna ser vi hur PFAS fortsätter att spridas inom Stockholms stad, bland annat genom dagvatten och avloppsvatten. Vi anser att staden måste ta ett mycket större ansvar för att fasa ut dessa ämnen och minska deras spridning. Enligt stadens egen kemikalieplan ska upphandlingar och inköp vara fria från PFAS och liknande ämnen, men uppföljningen och genomförandet av detta mål anser vi har varit otillräckligt.

Det behövs skärpt tillsyn och kontroll av verksamheter som riskerar att släppa ut PFAS i miljön, inklusive identifiering av de största utsläppskällorna. Vi ser även behovet av skarpare riktlinjer och krav vid upphandling av varor och tjänster med tydligt fokus på att eliminera PFAS. Det behövs även särskilda satsningar på att rena vatten och jord från PFAS, med hjälp av den ny och innovativ teknik och i samarbete med forskare och miljöexperter.

Alla barn ska ha rätt till en giftfri miljö. Det är inte bara en fråga om folkhälsa, utan också om rättvisa och ansvar idag och i framtiden. De mest utsatta grupperna, såsom barn och kvinnor i barnafödande ålder, påverkas i högre grad av dessa ämnen. Vi uppmanar därför Stockholms stad att höja ambitionen för sitt arbete för att eliminera PFAS från stadens verksamheter och miljö.

Handlingar i ärendet

- 2232474 (Godkänd - R 1) Svar på remiss Stockholm Stad kemikalieplan 2025-2031

- FÖF 2025/245-1.2 Bilaga - Stockholms stads kemikalieplan 2025-2031

§ 8**Motion om att införa riktlinjer för digitala verktyg i
Stockholms stads förskolor****Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2025/796**

FÖF 2025/242

Beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på motionen.

Sammanfattning av ärendet

Jan Jönsson (L) och Åsa Nilsson Söderström (L) har inkommit med en motion avseende att införa riktlinjer för digitala verktyg i Stockholms stads förskolor. Motionärerna skriver att förskolan ska vara en plats där barn får möjlighet att utforska världen, utveckla sina sociala och emotionella färdigheter samt lära genom lek och samspel. Motionärerna menar att det under de senaste åren har skett en omfattande digitalisering inom förskolan, ofta utan en tydlig strategi eller riktlinjer, och att det saknas en helhetsbild av hur skärmanvändningen ser ut i Stockholms förskolor. Motionen innehåller, mot bakgrund av detta, tre yrkanden avseende användning av digitala verktyg i förskolan samt ett yrkande avseende att säkerställa att stadens förskolor får det stöd som behövs för att främja lärande genom samspel, lek och fysiska aktiviteter.

Sedan 1 juli 2025 innefattar förskolans läroplan nya och förtydligade skrivningar om exempelvis användning av lärverktyg, hälsofrämjande arbete och fysisk aktivitet i förskolan. Läroplanen innehåller exempelvis inte längre krav på användning av digitala verktyg och gällande barn under 2 år så bör endast analoga lärverktyg användas. Med anledning av den reviderade läroplanen och Skolverkets uppdrag att ta fram stödmaterial för val och användning av lärverktyg i undervisningen är förvaltningens bedömning att motionärernas yrkanden är omhändertagna

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Åsa Nilsson Söderström (L) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag och ett förslag från Åsa Nilsson Söderström (L).

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Åsa Nilsson Söderström (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra följande

Liberalerna noterar att förvaltningen hänvisar till den reviderade läroplanen och Skolverkets pågående arbete med stödmaterial för användning av lärverktyg. Det är positivt att läroplanen nu tydligare markerar att analoga verktyg ska vara norm för de yngsta barnen, och att digitala verktyg endast ska användas med stor restriktivitet.

Vi vill dock understryka att en läroplansändring i sig inte löser alla de problem som motionen lyfter fram. Det finns fortfarande en stor variation i hur digitala verktyg används i Stockholms förskolor. Det saknas idag en helhetsbild av hur skärmanvändningen ser ut i stadens förskolor. En sådan kartläggning är nödvändig för att få en tydligare överblick och ge förskolorna bättre förutsättningar att anpassa verksamheten efter barnens behov.

Liberalerna menar därför att det krävs en mer systematisk uppföljning i staden. En kartläggning av skärmanvändningen i förskolorna behövs för att ge en tydligare helhetsbild, och riktlinjer bör tas fram på stadens nivå för att säkerställa en mer enhetlig tillämpning.

Särskilda uttalanden

Ismail Ali (C) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Centerpartiet håller med Liberalerna om att förskolan ska präglas av lek, rörelse och gemenskap. Men vi anser inte att vägen dit är att kommunpolitiker beslutar om skärmförbud. Det är förskollärarna som är experterna i verksamheten, och deras profession kräver frihet och förtroende, inte detaljstyrning från politiken.

Vår roll är att skapa förutsättningar för kvalitet, inte att reglera metodval i detalj. Digitala verktyg kan, rätt använda och med ett tydligt pedagogiskt syfte, vara ett värdefullt komplement. Men de kan aldrig ersätta det som alltid måste stå i centrum: barnens lek, deras samspel och deras rörelse.

Handlingar i ärendet

- 2234878 (Godkänd - R 3) Motion om att införa riktlinjer för digitala verktyg i Stockholms stads förskolor
- FÖF 2025/242-1.1 Motion om att införa riktlinjer för digitala verktyg i Stockholms stads förskolor

§ 9**Remiss Stockholms stads kulturskoleplan 2025/765****Remissvar på förslag på ny kulturskoleplan i Stockholms stad, KS 2025/765**

FÖF 2025/212

Beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Förskolenämnden har ombetts inkomma med remissvar på förslag till ny kulturskoleplan i Stockholms stad. Den nya kulturskoleplanen består av två delar. Den första delen, *Kulturskolans grund*, syftar till att beskriva kulturskolans roll i kommunal verksamhet och verksamhetens erbjudande till målgruppen barn och unga i åldern 6–22 år. I den andra delen beskrivs arbetet med utvecklingsinriktningen under 2026–2030 med tydligt fokus på ökad tillgänglighet och på att stärka barn och ungas möjlighet tillgång till ett liv med kultur och en meningsfull fritid.

Förskoleförvaltningen är positiv till förslaget om ny kulturskoleplan i Stockholms stad. Förskolans läroplan anger att barnen ska ges möjlighet att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer. Förvaltningen menar att kulturskolans verksamhet ger barnen möjlighet att även efter förskoletiden fortsatt få upptäcka, utveckla och delta i kulturaktiviteter.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilda uttalanden

Linnéa Vinge (SD) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna ställer sig bakom behovet av en långsiktig plan för Kulturskolans utveckling. Det är positivt att staden vill stärka barns och ungas tillgång till kulturutövning, men det finns flera delar i föreliggande plan där inriktningen behöver förändras.

Kulturskolan behöver i betydligt högre grad tillgängliggöras för barn och unga med funktionsnedsättning. Alla barn har rätt till en meningsfull fritid, och det gäller inte minst dem som i dag ofta hamnar utanför. Här krävs ett tydligare fokus på tillgängliga lokaler, pedagogiskt stöd och verksamheter utformade utifrån deltagarnas faktiska behov och möjligheter.

Vi anser även att planen saknar tillräckligt fokus på att nå pojkar. Flickor är sedan länge kraftigt överrepresenterade i Kulturskolans verksamhet, vilket signalerar ett strukturellt problem. Om målet är att verksamheten ska vara till för alla, måste undervisningsformer och kursutbud aktivt utvecklas för att attrahera även pojkar från olika delar av staden.

Sverigedemokraterna vill även lyfta vikten av att Kulturskolan, i så hög grad som möjligt, förlägger sin undervisning i stadens skolors befintliga lokaler. Detta medför inte bara en besparing avseende lokalkostnader utan möjliggör även för fler elever att ta del av Kulturskolans kursutbud. Genom att förlägga undervisningen i direkt anslutning till skoldagen tillgängliggörs verksamheten för fler barn och unga. Detta minskar den negativa effekten av de ojämlikheter som råder avseende vårdnadshavares möjligheter och engagemang kring sina barns fritidsaktiviteter och ökar möjligheten för fler barn att delta.

Målgruppen för Kulturskolans verksamhet sträcker sig upp till 22 års ålder. Vår uppfattning är att den offentligt finansierade Kulturskolan ska vara en verksamhet för barn och ungdomar, inte för vuxna. Därför menar vi att den övre åldersgränsen bör sättas vid 18 år.

Sammantaget anser Sverigedemokraterna att Kulturskoleplanen behöver revideras för att säkerställa att resurserna går till rätt målgrupper, att likvärdigheten stärks och att barn och unga med särskilda behov verkligen inkluderas på riktigt.

Handlingar i ärendet

- 2232502 (Godkänd - R 1) Remiss av Stockholms stads kulturskoleplan
- FÖF 2025/212-1.4 Bilaga - Kulturskoleplan

§ 10**Tertialrapport 2 - Tertial 2 2025 för förskolenämnden**

FÖF 2025/190

Beslut

1. Förskolenämnden godkänner tertialrapport 2, med bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Förskolenämnden begär omslutningsförändringar om 0,7 mnkr.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

I tertialrapport 2 sammanställs och analyseras förskolenämndens prognoser mot budget och mål som formulerats i 2025 års verksamhetsplan.

I rapporten återfinns, utöver prognoser, även en sammanfattad redogörelse för vad nämnden gjort under tertial 2 och, där detta varit möjligt att redovisa, effekter av insatsernas utfall. Vid årets andra avstämning av mål, indikatorer, uppdrag och aktiviteter finns inga väsentliga avvikelser att rapportera. Nämnden bedöms, undantaget uppdraget att tillhandahålla platser för Stockholmsjobb, kunna genomföra samtliga tilldelade uppdrag under året.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Sophia Granswed Baat m.fl. (M) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag och ett förslag från Sophia Granswed Baat m.fl. (M).

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Sophia Granswed Baat m.fl. (M) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag
2. Att därutöver anföra

EN LIKVÄRDIG FÖRSKOLA MED KVALITETSUPPFÖLJNING

Vi vill börja med att tacka förskoleförvaltningen för tertialrapporten. Förskolenämnden redovisar ett överskott på 14,9 miljoner kronor. Dessa pengar borde användas till mindre barngrupper och tidigare insatser för barn i behov av särskilt stöd.

Vi står på stockholmarnas sida och har en tydlig målsättning med vår politik, att lösa de problem som stockholmarna upplever. När staden utvecklas ska det göras med samförstånd med de som bor här. Vi accepterar aldrig att människor i Stockholm får sin frihet begränsad på grund av diskriminering, rasism, antisemitism eller otrygghet. Vi arbetar målmedvetet för ökad frihet genom kraftfulla insatser mot den brottslighet som idag orsakar svåra problem i delar av staden och som begränsar människors frihet. Ordning och reda i stadens ekonomi är en förutsättning för att alla verksamheter i staden ska fungera. Förskolenämnden har ett stadsövergripande uppdrag att stödja stadsdelsnämnderna i arbetet att uppnå en likvärdig förskola. Därför är det av stor vikt att framtagande och implementering av gemensamma styrdokument, kompetensutvecklingsinsatser och ett system för kvalitetsuppföljning nu tas fram skyndsamt, så nämnden får möjlighet till större insyn och förståelse. Vi eftersöker ett system där vi kan mäta inskrivningsgrad, lärartäthet, barngruppernas storlek och personalens och barnens kunskaper i svenska språket på en aggregerad nivå. Detta bör följas upp i både tertialrapporter, årsredovisning och Förskola i Stockholm (förskolerapporten).

EN FÖRSKOLA MED HÖG KVALITET FÖR ALLA

I vår budget för 2025 höjer vi skolpengen och omfördelar en av del det socioekonomiska stödet, till att gå från bostadsadress till barn i särskilt behov av stöd. Vi sätter individens behov före systemet. Skolan ska fokusera på kunskap, Moderaterna gör därför en särskild satsning på fysiska läromedel för att barnen ska få fler riktiga böcker. Vi är positiva till att förskolenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna och SISAB ska implementera konceptet kring gröna skol- och förskolegårdar under mandatperioden. Men vi anser

att det borde vara standard på alla skol- och förskolegårdar, och att enbart implementera detta på ett 15-tal under mandatperioden, är för lamt. Moderaterna kommer alltid stå på barnens och vårdnadshavarnas sida, och verka för att det ska finnas ett bra utbud av förskoleverksamheter, både fristående och kommunala, över hela staden. Övergången mellan förskola och skola måste stärkas och även här måste de fristående aktörerna involveras i högre grad.

STÄRKT TRYGGHET OCH FÖREBYGGANDE ARBETE

Det finns ingenting som är mer prioriterat än att få stopp på våldet, där barn allt oftare är både brottslingar och brottsoffer. I Stockholm finns över 30 öppna drogscener. En kartläggning från P4 Stockholm visar att hälften av alla förskolor i just Skärholmen, ligger på en öppen drogscen, enligt polisens definition för öppen drogscen. De viktigaste åtgärderna för att minska den öppna drogförsäljningen och göra gator och torg tryggare och mer attraktiva är fler människor i rörelse, fler timmar på dygnet. För att människor ska våga röra sig ute kring våra centrum, inte minst när mörkret faller, behövs både trygghetskameror, ordningsvakter och poliser.

UPPTÄCK HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK

Att upptäcka barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig uppgift redan i förskolan. En förutsättning för att personalen ska kunna hjälpa dessa barn är att någon på skolan ser och förstår barnets livssituation, utsatthet och behov. Det är därför nödvändigt att förskolans-, skolans och fritidsverksamhetens personal har en grundkunskap om vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär och på vilket sätt det kan ta sig uttryck. Vi måste fortsätta ha ett nära samarbete med skolor, föreningar, fritidsgårdar och socialtjänst, för att tidigt upptäcka de barn som far illa.

EN INKLUDERANDE FÖRSKOLA MED UPPSÖKANDE ARBETE

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen får utvecklas i egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Därför måste vi också öka förtroendet för förskolan, inte minst i våra mer utsatta områden. Planerade insatser för att öka tilliten och förtroendet i staden är viktigt för att synliggöra förskola och skapa en stark gemenskap och beredskap. Medborgare och vårdnadshavare ska kunna lita på att förskolans verksamhet bedrivs utifrån nationella styrdokument och fria från personliga värderingar och åsikter. Vi måste alla arbeta för att motverka desinformation om förskolan och andra kommunala verksamheter och myndigheter.

Vi vill fortsatt satsa på barns fysiska aktivitet som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande, där alla barn bör omfattas av en strategi för att öka fysisk aktivitet under förskoledagen. Vi är stolta över vår förskolepersonal som gör allt för att våra barn ska få

bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan. Det är viktigt att fortsätta arbetet för att öka inskrivningsgraden och få fler barn att börja förskolan. Där ser vi dessvärre att inskrivningsgraden i Skärholmen har minskat med nästan 2 procent. Information om förskolan till vårdnadshavare med barn som inte är inskrivna, sker vanligtvis genom riktade postala utskick samt telefonsamtal. Vi tror inte detta är tillräckligt då det finns brister i svenska språket i många hushåll, inte minst i ytterstadsområdena. I stället bör man genomföra dörknackning och vara ute ännu mer på platser där föräldrar vistas.

INFÖRANDE AV SPÅRKTEST VID REKRYTERING

Svenska språket i förskolan är en fortsatt utmaning, både bland personal och barn. Därför är det glädjande att man fortsätter med utbildningsinsatser för pedagoger, vilket påbörjades förra mandatperioden under ledning av den grönbå majoriteten. Vi anser att stadsdelsförvaltningen bör införa språktest vid nyrekrytering av förskolepersonal, på samma sätt som man gjort i Göteborg och Botkyrka. Regeringen har även presenterat en språksatsning inom förskolan, som bland annat innefattar språktest vid nyrekrytering av personal.

BARN MED SÄRSKILDA BEHOV

Vi är glada över att förvaltningen ska ta fram stadsgemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd, något vi i Moderaterna har drivit. Vi har sett en ökning av barn med NPF-diagnoser det senaste åren. Det är i grunden bra att barn får sina diagnoser tidigt, så de kan få det stöd de har rätt till, för att få rätt möjligheter inför skolstart. Det kräver mycket tid och engagemang från personalen att både lära sig hur man undervisar barn med olika diagnoser, samt ta sig tiden att jobba med barnen både enskilt och i mindre grupp. Samarbete med Habiliteringen, BVC, Autismcenter för små barn och vårdnadshavare, är därför av stor vikt för att lyckas i det arbetet. Samtidigt ser vi med oro på att ansökan om tilläggsbelopp för barn med behov av extraordinära insatser i fristående verksamheter, fortsätter att avslås i stor utsträckning. Det är olyckligt, inte minst för barnen.

GÖR DET MER ATTRAKTIVT ATT VARA FÖRSKOLELÄRARE

Det är viktigt att säkerställa att barngrupperna inte är för stora, vilket är ett fortsatt problem i flertalet stadsdelar under 2025. Förskolan är i stort behov av behörig personal och Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för förskolelärare, då måste vi värna arbetsmiljön. Att införa karriärtjänster är ett sätt att försöka behålla duktiga förskolelärare och attrahera nya. Skärholmen bör agera pilot för införandet av karriärtjänster inom förskolan. Detta är

något vi i Moderaterna har varit pådrivande kring.

SOCIALT SKYDDSNÄT OCH NY SOCIALTJÄNSTLAG

Vi är glada över att läsa att Förskolenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska leda ett pilotprojekt där en modell för socionomer i förskolan prövas i ytterstaden. Moderaterna vill se skolsociala team även i förskolan, vilket är i linje med detta. I juli 2025 infördes den nya socialtjänstlagen, vilket innebär att det blir lag på att arbeta förebyggande för att förhindra att barn och vuxna far illa. Socialtjänsten kommer behöva vara ännu mer tillgänglig, insatser ska göras ännu snabbare och vissa insatser utan behovsprövning. I praktiken innebär det än mer ansvar för ännu fler verksamhetsområden som inkluderar barn, däribland förskoleförvaltningen och förskolenämnden. Vi avsätter därför pengar i vår budget för snabbare implementering av den nya socialtjänstlagen. Vi vill dessutom införa Backa barnet – en modell för samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och sjukvård.

Särskilda uttalanden

Ismail Ali (C) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Centerpartiet tackar förskoleförvaltningen för en omfattande och välskriven tertiärrapport. Samtidigt ser vi flera utmaningar som oroar.

Förskolenämnden redovisar ett överskott på 14,9 mnkr. Vi menar att dessa resurser i större utsträckning borde användas för att stärka kvaliteten i förskolan – genom mindre barngrupper, tidigare stöd och förbättrad arbetsmiljö för pedagogerna.

Vi ser överlag positivt på de pågående pilotprojekten kring språkutveckling och socionomer i förskolan men de riskerar att bli punktinsatser om de inte ges en tydligare långsiktig inriktning och möjlighet att växa. Barns behov av språkstöd och socialt stöd är omfattande och kräver mer än tidsbegränsade projekt.

Tillsynen av både kommunala och fristående förskolor är central för kvalitet och trygghet. Men tillsynen får inte reduceras till enbart kontroll utan måste också vara ett stöd för utveckling, bidra till att sprida goda exempel och samtidigt värna familjers valfrihet. Tillsynen ska vara rättssäker, tydlig och likvärdig för alla huvudmän.

Stockholm ska vara en stad där alla barn får en bra start i livet. Centerpartiet vill därför att de resurser som finns används för att på riktigt höja kvaliteten i förskolan, stärka pedagogernas arbetsvillkor

och säkerställa att varje barn, oavsett bakgrund, ges möjlighet att utvecklas och växa.

Åsa Nilsson Söderström (L) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi vill tacka förskoleförvaltningen för en välskriven och väl redovisad tertiärrapport. Vi ser positivt på att man arbetar aktivt med språkutveckling, bland annat att nämnden under perioden har initierat uppstarten av ett nätverk kring språk och flerspråkighet där alla stadsdelar bjudits in. Att ge alla barn en god grund i svenska språket är avgörande för att säkra deras framtida skolgång och möjligheter i livet.

Det glädjer oss att förvaltningen fortsätter jobba intensivt med den problematiska arbetsmiljön. I tertiärrapport 1 gjorde nämnden bedömningen, trots låga siffror i medarbetarenkäten, att målet för god arbetsmiljö uppnås helt. Liberalerna konstaterade då att det var en orimlig bedömning och inte i linje med hur andra förvaltningar rapporterar. I denna tertiärrapport gör nämnden istället bedömningen att målet uppnås delvis. Det är en mer realistisk bedömning och ökar möjligheterna att åtgärda problemen.

Vi noterar vidare att tertiärrapporten redovisar ett prognostiserat överskott om 14,9 mnkr, främst kopplat till socioekonomiskt tillägg, barnomsorg på obekvämt arbetstid samt kompetensutveckling. Vi ställer oss frågande till varför det görs överskott inom tilläggsbelopp för barn med omfattande behov av särskilt stöd, i ett läge där vi vet att behoven är ökande. Att stöd till barn med särskilda behov inte nyttjas fullt ut kan ha många olika orsaker, och vi ser därför fram emot den aviserade översynen av budgetanslaget för socioekonomiskt tillägg.

I tertiärrapporten konstateras att nämnden ansvarar för att rutiner vid övergången från förskola till skola fortsätter att utvecklas mot högre likvärdighet i staden. Vi saknar dock en beskrivning av hur man arbetar med fristående verksamheter i denna fråga. Tidigare har vi sett att just dessa verksamheter ofta faller bort från överlämningsdialogen, och vi är måna om att de inkluderas.

Rapporten konstaterar att barnantalet i staden fortsätter minska – men det saknas en tydlig plan för hur detta ska användas som en möjlighet att minska barngruppernas storlek, öka personaltätheten och behålla kompetent personal. Vi befärar att det istället riskerar att bli neddragningar, tomställda lokaler och försämrad arbetsro för personalen. En sjunkande barnkull bör användas strategiskt för att höja kvaliteten i förskolan, och förskoleförvaltningen behöver vara pådrivande i detta arbete.

Handlingar i ärendet

- 2250314 (Godkänd - R 2) Tertialrapport 2 - Tertial 2 2025 för förskolenämnden
- 2243819 FÖN T2 2025

§ 11**Skolbiblioteksplan för förskolor och skolor i Stockholms stad 2026 och framåt**

FÖF 2025/288

Beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsförvaltningen har, enligt uppdrag från kommunfullmäktige, i samarbete med förskoleförvaltningen och kulturförvaltningen tagit fram ett förslag till reviderad skolbiblioteksplan. Syftet är att barn, elever och lärare ska ha likvärdig och god tillgång till ändamålsenliga bibliotek i förskolan respektive skolan. Skolbiblioteksplanen riktar sig i första hand till rektorer och är en handlingsplan för fortsatt biblioteksutveckling i stadens förskolor och skolor.

Förvaltningarna föreslår att utbildningsnämnden, förskolenämnden och kulturnämnden godkänner förvaltningarnas tjänsteutlåtande inklusive förslaget till reviderad skolbiblioteksplan (bilaga 1) och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen. Beslut om mindre ändringar föreslår förvaltningarna delegeras till utbildningsnämnden respektive förskolenämnden utifrån de skolformer som berörs

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Åsa Nilsson Söderström (L) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns tre förslag till beslut: förvaltningens förslag, ett förslag från Åsa Nilsson Söderström (L) och ett förslag från Linnéa Vinge (SD).

Reservationer

Förslag till beslut

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra

Skolbibliotek främjar inte bara läsning och språkutveckling och stöder också elevernas inläring. Dessutom skapar skolbiblioteket en miljö i skolan där eleverna kan dra sig undan för att studera eller få tid för återhämtning. Därutöver bidrar skolbiblioteket till att stödja undervisningen genom att tillhandahålla material som kompletterar läroplanen.

Utbildade skolbibliotekarier bidrar till att eleverna får en bra förståelse kring källor, hittar rätt text vid rätt tillfälle, känner till de vägar som finns för att få tag på litteratur, och lär känna hela nätverket för mediaförmedling. Skolbibliotekarien möter eleverna varje dag i skolan och är särskilt för elever med läs- och skrivsvårigheter.

Forskning, framför allt från USA, visar en positiv effekt på media- och kommunikationskunnighet bland elever som har en skolbibliotekarie. Man har också funnit positiva samband mellan heltidsanställda, kvalificerade skolbibliotekarier och elevernas resultat vad gäller prov i språkkunskap, samt läs- och skrivprov. Det finns även en studie ifrån Linköping som jämfört skolor med utbildad skolbibliotekarie och skolor utan och funnit högre elevresultat i källkritik i de nationella proven.

Med anledning av detta har Liberalerna föreslagit i en motion att fullmäktige tar beslut om att säkerställa att andelen fackutbildade skolbibliotekarier i Stockholms skolor ökar för att framåt uppnå målet om 100 %. Tyvärr röstade majoriteten ner vår motion.

Den biblioteksplan som majoriteten här föreslår brister på flera viktiga punkter. Stockholms stad behöver en skolbiblioteksplan som tydligt säkrar likvärdighet, kvalitet och tillgänglighet.

Liberalerna vill därför se att planen förstärks. Det bör för det första vara professionell bemanning som norm. Ett skolbibliotek är inte en lokal med böcker, utan en pedagogisk verksamhet. Utan utbildad personal blir biblioteket aldrig den resurs som läroplanen avser. Liberalerna anser därför att Stockholms mål måste vara att varje skola har tillgång till en utbildad bibliotekarie. Där det inte är möjligt ska samverkanslösningar utvecklas, exempelvis mellan flera skolor eller i nära samarbete med stadsbiblioteket.

För det andra vill vi understryka betydelsen av skolbiblioteken som utifrån ett integrationsperspektiv. Förskolans arbete med språk och

berättande är avgörande, särskilt för barn med annat modersmål än svenska. Här krävs ett systematiskt arbete där bibliotekens resurser används bättre än i dag.

Slutligen anser vi att det behövs en tydligare uppföljning. Att planen ”ska följas upp årligen” räcker inte. Utbildningsnämnden måste få en kvalitetsredovisning med indikatorer för bemanning, tillgänglighet, användning och läsfrämjande arbete. Endast på det sättet kan vi säkerställa att stadens ambitioner omsätts i verklighet och att planen inte blir en papperstiger

Handlingar i ärendet

- 2232511 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande - Skolbiblioteksplan 2026 och framåt 250825
- 2216158 Skolbiblioteksplan för förskolor och skolor i Stockholms stad
- 2216159 Utvärdering av stadens skolbiblioteksverksamhet
- 2216160 Barnkonsekvensanalys i samband med revidering av stadens skolbiblioteksplan

§ 12
Borttagen på grund av personuppgifter
FÖF 2025/232

Handlingar i ärendet

- 2234709 (Godkänd - R 2) Tjänsteutlåtande
- 2207419 Riktlinjer för direktupphandling

§ 13**Skrivelse om larmet från Vi lärare: 4 av 10 förskollärare anser att barn far illa**

Svar på skrivelse om larmet från Vi lärare från Ismail Ali (C) och Åsa Nilsson Söderström (L) FÖF 2025/195
FÖF 2025/195

Beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning av ärendet

Ismail Ali (C) och Åsa Nilsson Söderström (L) har inkommit med en skrivelse om larmet från *Vi lärare: 4 av 10 förskollärare anser att barn far illa*. Skribenterna hänvisar till en granskning i *Vi lärare* (april 2025) där förskollärare slår larm om en pressad arbetssituation. Skrivelsen innehåller sju frågeställningar som sammanfattande handlar om förskolans förutsättningar samt vad staden gör för att förbättra arbetsmiljön och förstärka kvalitén.

Förskoleförvaltningen instämmer i vikten av att ta *Vi lärares* granskning på allvar. Arbetsmiljön har betydelse för att skapa en förskola av hög kvalitet och kan även stärka attraktiviteten för förskolläraryrket.

En majoritet av barngrupperna i Stockholm stads kommunala förskolor är större än Skolverkets riktmärke. Förskoleförvaltningen vill dock poängtera att rektor är ansvarig för organisation och resursfördelning på förskolorna, och att stadens budget för 2025 anger en indikator på 14,9 barn per grupp.

Förskoleförvaltningen vill även betona att arbetsgivaren har huvudansvaret för arbetsmiljö och att respektive nämnd har ansvar för att verksamheterna drivs i enlighet med arbetsmiljölagen och föreskrifterna för arbetsmiljön.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilda uttalanden

Ismail Ali (C), Sophia Granswed Baat (M) och Åsa Nilsson Söderström (L) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi ser mycket allvarligt på larmrapporterna från förskollärare och föräldrar om att barn far illa i Stockholms förskolor. Vi anser inte att förvaltningens svar tillräckligt adresserar den akuta situation som beskrivs i Vi Lärares granskning.

Att fyra av fem barngrupper i Stockholm överskrider Skolverkets riktmärken är oacceptabelt. Att hänvisa till rektors ansvar och en budgetindikator räcker inte, det krävs ett tydligt politiskt ansvar att minska barngruppernas storlek och säkerställa en trygg miljö för barnen.

Vi saknar konkreta svar på hur barn med särskilda behov faktiskt får rätt stöd. Att hänvisa till framtida program och riktlinjer är inte tillräckligt när föräldrar och personal redan nu beskriver trånga lokaler och bristande anpassningar.

Förvaltningens svar på bemanningsfrågan är särskilt oroande. När staden saknar samlad statistik över barngrupper på ordinarie personal vet vi inte ens hur stort problemet är. Att inte ha en helhetsbild av bemanningsläget innebär en risk för både barnens trygghet och pedagogernas arbetsmiljö.

Vi delar uppfattningen att arbetsmiljöarbetet är arbetsgivarens ansvar, men när förskollärare gång på gång larmar om stress, bristande resurser och utebliven planeringstid måste staden ta detta på större allvar. Det krävs riktade åtgärder för att förbättra arbetsmiljön och säkerställa att personalen ges rimliga förutsättningar att utföra sitt uppdrag.

Stockholm behöver ta ett helhetsgrepp om förskolans villkor. Det behövs akuta åtgärder för att minska barngrupperna, förbättra arbetsmiljön och säkerställa att barnens bästa alltid sätts i första rummet. Varje barn i Stockholm ska ha rätt till en trygg, stimulerande och välfungerande förskola.

Handlingar i ärendet

- 2232574 (Godkänd - R 1) Skrivelse om larmet från Vi lärare: 4 av 10 förskollärare anser att barn far illa

- FÖF 2025/195-1 Skrivelse från (C, L) om Vi Lärares larm om förskolan

§ 14**Övriga frågor****Beslut**

1. Förskolenämnden beslutar att dagarvode ska utgå för nämndens utbildningsdag den 7 oktober 2025.

Dagarvode för utbildningsdag

Förskolenämnden föreslår att dagarvode ska utgå för utbildningsdagen den 7 oktober 2025 mellan klockan 08.30-15.00.

Enligt Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag gäller följande för dagarvode: "Dagarvoden utges till kommunalt förtroendevalda vid uppdrag för stadens räkning och vissa resor i samband med uppdrag. Uppdragen kan till exempel vara förrättningar, inspektioner (myndighetsutövning) eller deltagande i konferenser, utbildningar och studiedagar. Dagarvoden utbetalas av den nämnd som har beslutat om uppdraget."